

HISTORIE A SOUČASNOST OBCE

Moravičany

Pravěk

Obrázek 1: Moravičany, odkryv lužických hrobů v trati Dílečky v roce 1954.

Z archeologického hlediska se v Moravičanech jedná o výjimečnou opevněnou polykulturní lokalitu. Leží na soutoku řeky Moravy a Třebůvky a dle poznatků z vykopávek je osídlena již od mladší doby kamenné (neolit) a dále pak prakticky ve všech dalších epochách pravěku.

V Moravičanech bylo odhaleno největší žárové pohřebiště kultury lužických popelnicových polí (mladší doba bronzová) na Moravě. Dále byly objeveny nálezy z období laténské,

keltské a germánské kultury. Na ploše kolem 1800 m² bylo nalezeno 1260 hrobů.

V lokalitě byly odkryty předměty z bronzu, železa, skla a jantaru, raně středověké esovitě záušnice a římská mince užitá v raném středověku z 2. st.n.l. sloužící jako obolus (drobná stříbrná mince o váze kolem 0,5 g) pro mrtvé.

Archeologické výzkumy v Moravičanech jsou neodmyslitelně spojeny s osobou Jindřicha Nekvasila (1926–2009), našeho předního odborníka na problematiku moravského halštatu. V letech 1953–1954 a 1958–1968 prozkoumal právě v trati *Dílečky* rozsáhlé území. Objevené žárové pohřebiště má navíc zásadní význam pro poznání vývoje a chronologii. Pohřebiště se podařilo z velké části prozkoumat, část ale v polovině šedesátých let zničilo místní JZD bez umožnění provedení záchranného archeologického výzkumu. Polykulturní sídliště *Na Soutoku* kolem kostela sv. Jiří bylo známé již od 50. let 20. století, kdy se v prostoru nynějšího hřbitova a fary nacházely zlomky pravěkých a středověkých nádob.

Nálezy zachraňoval místní farář páter Josef Novák, který je odevzdával do Vlastivědného muzea v Olomouci. Po vzniku Vlastivědného kroužku v Moravičanech roku 1957 byly nálezy ukládány ve Vlastivědné jizbě na faře a posléze roku 1974 převedeny do sbírek mohelnického muzea.

Počátky středověkého osídlení lze podle keramiky hledat již v 8. a 9. století.

S tím snad souvisí i velkomoravské pohřebiště objevené na severozápadním okraji Moravičan se šperky a zbraněmi ve výbavě zemřelých, dokládající přítomnost elit.

HISTORIE A SOUČASNOST OBCE

Moravičany

Pravěk

Hradiště a pohřebiště

Obrázek 2: Odhalené nádoby, Dílečky, 1954.

V Moravičanech byly nalezeny ostatky asi čtyřicetileté ženy ve skrčené poloze s částí náhrdelníku z 21 mramorových korálků bílé barvy a několika svinutých drátků mědi, jenž svědčí o jejím významném postavení.

Obrázek 3: Vladimír Kapl s manželkou a studenty z Filozofické fakulty v Olomouci na výzkumu v Moravičanech.

Moravičany patří nesporně k nejstarším osídleným lokalitám v okrese. Osada z mladší doby kamenné, 2 500 let p.n.l., byla situována na severní okraj obce.

V těchto místech tedy byla prozkoumána a potvrzena nekropole, samotná osada se ale nalézala v prostorách dnešního kostela.

V tomtéž katastru byly založeny osady i v době keltské, germánské a římské. Slované se usídlili v Moravičanech již v 6. st. n.l. Hradiště pak existovalo od 11. a 12. století.

Obrázek 4: Sekeromlat, nalezen severně za drahou, Moravičany.

Nálezy v Moravičanech z období:

- 4. tis. p.n.l. - neolit – kultura volutové a malované keramiky
- 3 . tis. p.n.l. - eneolit – kultura nálevkovitých pohárů a kultura šňůrová, dále kultura zvoncovitých pohárů a kultura kanelované keramiky.
- 1 500 p.n.l. - doba bronzová – lužická, mohylová kultura
- 700 p.n.l. - mladší doba – halštatská kultura
- 400 p.n.l. - doba laténská – Keltové
- 300 p.n.l. - doba římská - Germáni a další.

HISTORIE A SOUČASNOST OBCE

Moravičany

Středověk

Slované po příchodu na konci 5. a počátkem 6. st. n.l. pokračují v osídlování regionu a zakládají hradiště a koncem 10. st. pravděpodobně i s kostelem uprostřed osídlení. Opevnění areálu valem a příkopem zřejmě sahá do průběhu 11. století, osídlení na hradišti pokračuje přes 12. století až do počátku 13. století, kdy fortifikace zaniká. Druhá sonda Národního památkového ústavu byla provedena v návaznosti na sondu Jindřicha Nekvasila před vchodem na hřbitov. Potvrdila v tomto prostoru patrové pohřebiště a zlomky malt v hrobech svědčící o existenci zděné církevní stavby před vznikem kostela sv. Jiří.

První písemná zmínka o Moravičanech pochází z roku 1200 a 1249 n.l. Z ní je zřejmé, že v držení Moravičan se střídala řada rodů, z nichž některé užívaly přídomku „ z Moravičan “.

Nejdříve se objevil doličný název v přídomku vladyků vystupujících za svědky u soudního sporu. První byl zmíněn Búz de Morauiczan v markraběcím zápise k r. 1200. Druhým byl v jiné listině z r. 1249 svědek Spytata de Morawiczan. Moravičany tedy náležely pod hrad Bouzov. Další majitelé Ješek a Beneš z Vildenberka a Bouzova užívají okolní obce jako zboží a věnují například Moravičany v roce 1355 jako věno rodinným příslušníkům.

K odloučení vsi jako drobného statku od tamního zboží došlo zástavou za Beneše z Bouzova. Je také znám plebán (farář) Jakub z Moravičan, který se stává na rozkaz papežův olomouckým kanovníkem v r. 1386.

Pravděpodobně byl farářem v Moravičanech a to opět svědčí o existenci staršího kostela.

Obrázek 1: Hřivna označuje kovové a bronzové předměty, které se používaly jako platidlo.

Beneš a jeho nepovedený syn Prošek prodávají Moravičany za 866 hřiven litomyšlskému biskupovi Albertu ze Šternberka. V roce 1388 jsou Moravičany zapsány na pár let Petrovi a Janu z Rožmberka, nevíme však proč jen na tak krátkou dobu. Poté Moravičany připadnou kartuziánům z Tršku u Litomyšle, kde Albrecht ze Šternberka staví klášter. Odtud přešel kartuziánský řád do Dolan u Olomouce, a to z důvodů užívání výhod moravských statků.

Klášterní vesnice byly Dolanům blíže. Podobně jako nedaleká obec Palonín, Moravičany v těchto dobách sloužily jako zásobovací obec mnichům v klášteře.

Středověk

Patronátní (podací) právo.

Každá farnost musela mít v minulých dobách své patrony, kterými byli většinou držitelé místních panství nebo statků, dohlízející na řádný ekonomický chod farností. Zakladatelé farností museli finančně zajistit jejich budoucí existenci a současně obživu duchovenstva. Mnohdy bývalo mecenášů více, pokud se na území farního okrsku nacházelo více drobnějších např. rytířských statků. Ti se pak na správě měli podílet ve vzájemné shodě. Často se tak nedělo. Důležitou součástí patronátů bylo právo navrhopvat nové duchovní, pokud s tím souhlasil ordinář diecéze, např. biskup. Podací právo bylo v Moravičanech na dlouhá desetiletí předmětem sporu mezi kartuziány a ostatními církevníky. Několikrát se stalo, že měli v jednu dobu některé kostely i dva kněze. Nájemní kněží mnohdy nedbali svých povinností, těžili z postu a například moravičanský farní dům byl na počátku 15. století označen v dobových zápisech „... za dům peleše lotrovské, kde se prováděly loupeže, útisky poddaných a škody na majetku“. V dobách, kdy byl pánem Berka

z Dubé a Lipé (1492), zase nabádá Berka Moravičanské, ať neposlušují rozkazů kláštera a za neuposlechnutí je dokonce věznil.

Dovedeme si představit, jak tato dlouholetá nevraživost sužovala Moravičanské obyvatele.

Můžeme se ale právě proto domýšlet o důležitosti kostela. Dokládá to i vyjimečný nálezkostelního artiklu.

Při soupisu farních předmětů byla objevena Relikvie sv. Mauricia, gotického původu, z první třetiny 14. století. Je to torzo vztyčeného předloktí s rukou držící mezi prsty drobnou oválnou schránku na relikvie. Sochařský výtvar z pozlacené směsi je nasmírně vzácný. Nevíme přesně, odkdy náležela kostelu. Pravděpodobně ale i tento ostatek mohl přispět k oné důležitosti

kostela. Význačné kostelní majetky podporovaly kult místa. Nyní se relikviář nachází v Arcidiecézním muzeu

v Olomouci. V době husitských válek se zmocňují kostela a obce husité. Bez ohledu na situaci, kdy osada a kostel patřil krom kartuziánů i významnému šlechtici Petrovi z Kravař. Beznaděj Moravičanských musela být

opravdu velká. Dlouhé roky povinnosti vyživování kláštera a boje mezi panstvem a kanovníky vyvolávaly mezi obyčejnými lidmi vlny nevole. Z počátku 15. století jsou tak v záznamech mnohé spory a znaky rebelie proti vrchnosti. Moravičanští tak vykazují opravdovou snahu o nápravu křivd, a to často i za nejvyšší cenu.

Obrázek 1: Relikviář sv. Mořice, kolem poloviny 14. století, měď, zlacená, email, křišťál, výška 42 cm, průměr základny 13 cm, Moravičany, kostel sv. Jiří.

HISTORIE A SOUČASNOST OBCE

Moravičany

Renesance, doba pohusitská

Husité, i přes domluvenou ochranu pánů z Kravař, kartuziánský klášter v Dolanech dobyli a mnoho dalších let vykořisťovali i místní obyvatelé, včetně Moravičan.

Dále dobové kroniky vypráví například o dvou stavech na řece Třebůvce, ze kterých v 16. století byla vedena voda kanály na místní mlýny v Moravičanech a v Lošticích. Ta ale nestačila zásobovat oba. Vedlo to k mnoha nesvárům.

Ze zápisů můžeme číst dlouhý příběh o nočním zvedání stavidel, o soudních tahanicích a následných úmluvách, které obě strany často porušovaly.

Lidé moravičanští v zásadě vždy bránili svá práva rozumně a nejinak to bylo i třeba v další kuriózní tahanici o stavbu fary.

Ta vyhořela v roce 1638 a po dobu švédských válek nebyla obnovena. Farář nedokázal poddané donutit, aby stávající ohořelé ruiny opravili a to ani pod pohrůzkami. Až nový farář Matěj Ignác Schönhofeld nařídil na příkaz arcibiskupa Karla z Lichtenštejna, poddaným a místní vrchnosti postavit faru novou. Ti ale pro své vlastní existenční problémy nechtěli vyhovět. Pod pohrůzkou interdiktu, tj. zákazu bohoslužeb a svateb, nakonec museli poddaní stavbu postavit. Výstavba nové fary a následné náročné vyživování faráře a fary desátky vedlo k mnoha sporům a poddané naprosto vyčerpávalo.

Významný je kostel sv. Jiří. V chrámu se nacházel vzácný inventář, například Relikviář Sv. Mořice nebo zlatený pohár od mistra Benedikta z Engelschalku z počátku 17. století.

V obci se nachází také smírčí kříž z 16. století, svědek dávné tragické události. K němu se váže pozdější příběh o matce jistého Jana Janíčka, který ji zde našel mrtvou v objetí s křížem, oblečenou v černém. Později zde při chmurné procházce našel sedět sousedku, také v černém, lekl se, že je to jeho matka, a v hrůze padl mrtev k zemi.

Obrázek 1: Moravičanská pečeť - kráček z pol. 17. st.

Obrázek 2: Mistr B.E. Benedikt z Engelschalku, pohár z r. 1600 - 1605, stříbro, zlatené, výška 21 cm, průměr nohy 7,8 cm, Moravičany, kostel sv. Jiří.

Obrázek 3: Smírčí kříž v soukromé zahradě, Moravičany.

Renesance, doba pohusitská

Obrázek 4: Renesanční náhrobky majitelů Doubravického panství v kostele sv. Jiří v Moravičanech.

V kostele se nacházejí mimo jiné i náhrobky z 2. pol. 16. století. Jsou na svou dobu velmi dobře provedeny. Vodorovné i svislé náhrobky mají na sobě reliéfy zemřelých, vždy jako celá stojící postava, připravená důstojně přijmout Boží soud. Jsou zde hrobky příslušníků rodů Bítovských ze Slavíkovíc či Petra Bukůvky.

V 16. st. poměry poddaných k vrchnosti ustanovuje v českých zemích tzv. *selské zřízení*. Tato ústava obsahuje zákony, jak postupovat při soudu s pytláky, o daních v krčmách, o chování dlužníků, o sirotcích, o desátkách vrchnosti, o volbě konšelů nebo fojta. Z Moravičan je známá část listiny *selského zřízení* z r. 1525.

Dlouhá staletí sužovala moravičanské občany i robota. Často se stávalo, že machinacemi s pozemky kartuziáni a světšší páni dosáhli nebývalých stmelení pozemků. Poddaní na nich mohli pracovat více či méně, ale za cenu dalších desátků či vykoupení se. Jedna taková panská smlouva ohrozila existenčně Moravičany na počátku 17. st. Šlo skutečně o holé živobytí prostých lidí a hrozila i další

robota. Moravičanští ze zoufalství poprosili o pomoc samotného císaře. Ten jejich stížnosti vyhověl a smlouva nenabyla platnosti.

Obrázek 5: Dobová kresba kostela z r. 1678.

Koncem 17. st. zase přibyl k panství i Doubravický statek. Do té doby obyvatelé Moravičan robotovali spolu s Palonínskými na statcích ve své obci. K tomu měli ale další tři dny v týdnu robotovat také v Doubravici.

Obrázek 6: Robota je ve feudálním systému osobní služba sedláků a rolníků pro jejich pány. Robotník je pak výraz pro poddaného robotujícího pro svého pána (dobová kresba).

Takovou dřinu si z důvodů roboty a i péče o vlastní pole nebylo možno plnit. I tentokráte se obyvatelé semkli a odmítli robotu vykonávat. A i tehdy se dovolávali spravedlnosti, tentokráte u vysokých kleriků v klášteře. Po dlouhých sporech jim bylo vyhověno. Další boj vyhráli v r. 1748, kdy podle starých úmluv měli Moravičanští vozit dříví jen k místnímu mlýnu. Páni ale vyžadovali dovoz až do Doubravice. I tady obyvatelé spor vyhráli. Odboj proti neprávě zaručil v pozdějších dobách občanům nebývalé úlevy. Například ke konci 18. st. robotovali v Moravičanech pouze 3 až 9 dnů v roce, ale například v Úsově 156 dnů ročně.

V 17. st. bylo v Moravičanech 47 usedlostí a 16 chalup.

Došlo k rozdělení církevních pozemků mezi chalupníky a povýšení na zahrady. Kostelní zahrady pravděpodobně vznikly v 16. st. rozdělením farních pozemků mezi občany a přidělením desátků za tyto pozemky.

HISTORIE A SOUČASNOST OBCE Moravičany

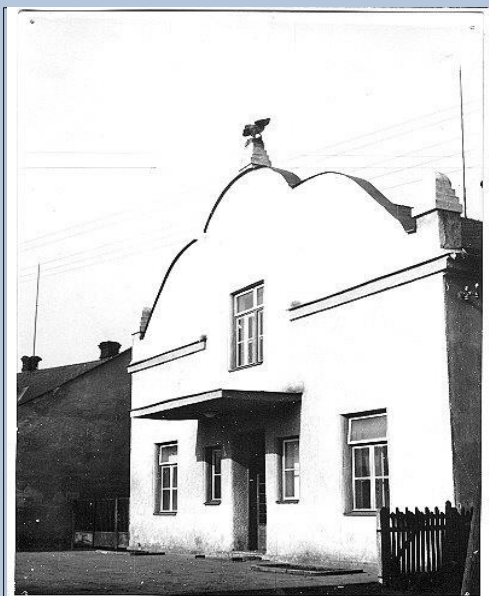
Tělocvičná jednota Sokol

Prvorepublikové snažení semknout národ, povzbudit a nabudit mládež jednotným cílem vedla na mnoha místech naší země k založení spolků. S odstupem času můžeme říci, že Sokol byl tou nejpropracovanější a nejušlechtilější kolektivní výzvou pro všechny generace. V kraji byla založena silná jednota v Lošticích, kam dojížděli i členové z Moravičan.

V roce 1920 Moravičanští zakládají vlastní odnož, s kterou uspořádali první cvičení na veřejnosti 20. srpna téhož roku. Při první jednotné schůzi si dali za cíl postavit vlastní sokolovnu. Místní podporovali založení Sokola dobrovolnými finančními a věcnými dary (např. Fr. Jarolím daroval pozemek pro stavbu nové sokolovny). Jednota bujela skutečným nadšením. Založila si hudební orchestr (1922, vedl Jar. Vavrouš). Dále pak pěvecký sbor či dramatický kroužek (vedl Fr. Jílek). Probíhaly slavné a hojně navštěvované zábavy nebo i hudební a divadelní večery a zpěvy.

Obrázek 1: Stavba základů Sokolovny, 20. léta 20. století.

Obrázek 2: Sokolovna - dobový snímek z 40-tých let.

V okupačním období 2. světové války byly tyto spolky pod drobnohledem a jejich členové za „pročeskou“ a odbojovou činnost stíháni. Mnozí za tyto snahy přišli o život, jako František Kruš a Rostislav Ambrož, nebo skončili v koncentračních táborech.

Čest jejich památce!

Po 2. světové válce se zbylí členové semkli a znovu vytvořili silné národní jádro. I to se však s rokem 1948 muselo podrobit kontrole a násilné kolektivizaci sportu v Československu, hlídané a vedené komunistickou stranou, která nutila všechny své složky k jednotné a nesmlouvavé ideologii. Sokol jako organizace byl celostátně zrušen. V Moravičanech však zdravý duch zvítězil a po celá léta jej členové podporovali vřelým úsilím a oddanou touhou k pohybu. Byla povolena Tělovýchovná jednota Tatran Moravičany, ten sdružoval všechny sportovce a využíval sokolovnu pro svá cvičení.

V poválečném období byla tedy budova zestátněna. Sloužila jako kulturní dům pro pořádání divadel, koncertů a plesů. Tělovýchovná činnost Sokola přešla pod správu TJ Tatran Moravičany zaměřeného na kopanou a samotná budova Sokolovny sloužila i pro potřeby základní školy. V roce 1990 byla budova vrácena jednotě Sokol a v obci byla obnovena tělovýchovná činnost.

HISTORIE A SOUČASNOST OBCE Moravičany

Tělocvičná jednota Sokol po roce 1990

Dlouholetá činnost Sokola byla násilně přerušena až do doby změny politických poměrů v roce 1989, kdy byla činnost postupně obnovena. Byl vrácen sokolský majetek a bylo navázáno na dřívější dlouholetou tradici. V obci se do obnovení Sokola zapojil pan Antonín Richter, který se se svými spolupracovníky Jaromírem Martincem a Jaromírem Homolákem zasloužil o vrácení sokolského majetku jako jeden z prvních případů v rámci republiky.

Po ustanovení výboru ihned započala činnost jednotlivých oddílů, pokračovalo se v tradičních akcích. Započalo se s nutnými opravami střechy a žlabů na budově sokolovny. Pan Antonín Richter se zasadil o postavení přístavku před vstupem jako tepelné zábrany a současně kuřárny. Sokolovna tak dostala nový vzhled.

V roce 1997 prošla sokolovnou povodeň. Byly poničeny zdi, dřevěné obložení stěn a parkety se vzedmuly. Naštěstí se podlahu podařilo zachránit a důkladně vysušit. Cvičí se na ní dodnes.

V roce 2005 bylo zahájeno budování víceúčelové hrací plochy za sokolovnou. Tuto akci se za aktivní účasti členů volejbalového týmu a za finanční spoluúčasti župy, obce a sponzorů podařilo v roce 2007 dokončit. Budova sokolovny je využívána na hodiny tělocviku základní školou Moravičany, na zimní trénink fotbalového klubu Tatran Moravičany a také slouží jako kulturní dům v obci.

Sokol Moravičany má mnoho aktivit, jak již pravidelných cvičení, tak i tradičních akcí, z nichž nejvýznamnější je sokolský pochod – Memoriál Rostislava Ambrože a Františka Kruše. V Moravičanech cvičí sokoláci všech věkových kategorií, od dětí s rodiči až po seniory. Polovina členů je ve věku do 18 let.

Sokol Moravičany se po obnovení také účastnil všech všesokolských sletů, od obnovení v roce 1994 nechyběl ani na jednom. Tohoto úspěchu je však možné dosáhnout jen obětavostí, energií a prací cvičitelů, na kterých závisí činnorodý život i aktivní činnosti v Sokole. A takoví v Moravičanech jsou! Děkujeme!

Obrázek 1: Sokolovna - současná podoba.

Obrázek 2: XVI. Všesokolský slet 2018.

HISTORIE A SOUČASNOST OBCE Moravičany

Tělocvičná jednota Orel

Podobně jako Sokol byl založen roku 1920 spolek Orel, který vedl katolickou mládež ke sportovnímu duchu. Tato jednota vychovávala své členy v duchu křesťanských hodnot.

Sportovní činnost vykonávali při Lidovém domě. Zde založili i kapelu (vedl J. Horký) a jejich repertoár a nadšení byli proslulé po celém okolí. Členové spolku poprvé před veřejností zacvičili

ve farských zahradách roku 1921. Divadelní spolek při Orlu představil celou škálu veseloher, které nacházely velkou oblibu u publika.

Také Orel musel přerušit svou činnost ve válečném období a po roce 1948 zanikl „ve prospěch“ budovatelské komunity.

V 50. letech budova dostala název *Dělnický dům*. Sloužila jako místo k setkávání při schůzích a kulturních akcích. V sedmdesátých letech zde bylo zavedeno pohostinství. Nyní je v budově umístěna kancelář pohřebního ústavu.

*Obrázek 1: Členové
dramatického souboru
po vystoupení.*

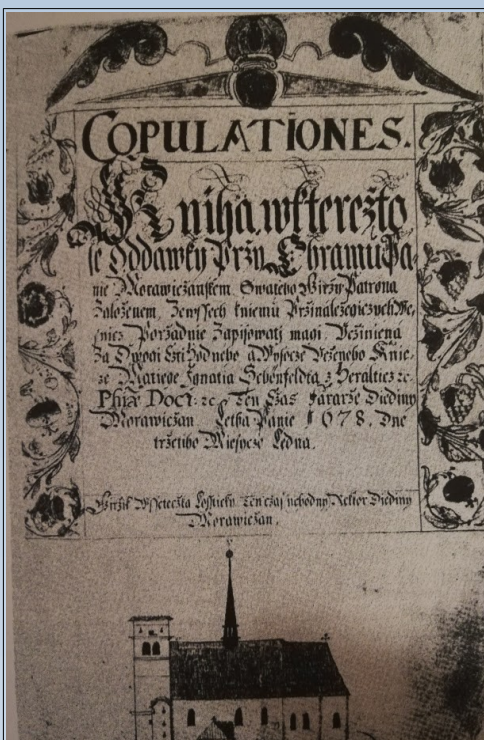

*Obrázek 2: Orlovna -
fotografie z 60. let.*

HISTORIE A SOUČASNOST OBCE

Moravičany

Kostel sv. Jiří

Obrázek 1: Popis a mapka kostela z r. 1678.

Největší pamětihodností Moravičan je jedinečný kostelní areál. Jeho centrum tvoří starobylý kostel, jedna z nejcennějších sakrálních staveb v regionu. Je v samé blízkosti prehistorického hradiště u řeky Třebůvky.

Přímo v místě dnešního kostela svatého Jiří stával v 10. – 11. století v rámci opevněného slovanského hradiště i malý dřevěný kostelík. Z darovacích listin biskupa Albrechta Aleše ze Šternberka (biskup v Litomyšli, Schwerinu a arcibiskup magdeburský) je jisté, že kamenný kostel a fara existovaly již ve 14. století. Současná podoba kostela nese stopy úprav více slohů. Jsou gotického, renesančního i barokního původu.

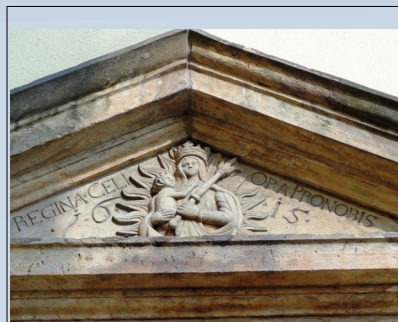
V 16. a 17. století byl kostel po částech silně barokizován, dřevěný strop byl nahrazen

klenbou. Na svorníku v klenbách kněžiště je znak Šternberků na hvězdicovité klenbě a je to nejstarší dochovaná část kostela. Nad vchodem má pak na portále vročení 1615. V roce 1642 byl z Moravičan zapůjčen mohelnické farnosti pozlacený kalich, který ukradli Švédové při obléhání Mohelnice. Zajímavostí je,

že moravičanský kostel vypleněn nebyl. Švédové se dostali pouze do sakristie, kde jsou dodnes patrné záseky ve dveřních zárubních z jejich marného dobývání. Uvnitř kostela je řada náhrobků, například rodu Bítovských a pánů na Doubravici (z let 1464 až 1695), dále pak rodu pánů z Bukůvky (1506 – 1695).

Další významné náhrobky patří rodině zlatníka Jiřího z Moravské Třebové, pochoval zde svoji mladičkou

dceru Magdalénu, nebo náhrobek příbuzného pánů z Bukůvky Puty ze Sovince. I tyto náhrobky značí o významnosti kostela v regionu.

Obrázek 2: Štít portálu z r. 1615

Obrázek 3: Signatura J.I. Sadlera (Seidlera) a signatura restaurátora J. Kubíčka z r. 1909.

Obrázek 4: Josef Ignác Sadler (Seidler), moravičanský kostel a fara, dobové vyobrazení, z r. 1753.

HISTORIE A SOUČASNOST OBCE

Moravičany

Kostel sv. Jiří

Obrázek 5: Josef Ignác Sadler (Seidler), Král Václav IV. dává mučit sv. Jana Nepomuckého, kaple sv. Jana Nepomuckého, Moravičany.

To samozřejmě dodalo obci na zajímavosti. Dlouhá ohradní kostelní zeď je opatřena vstupní bránou s edikulou. Za zdí je i kaple s kněžskou hrobkou. Areál pak doplňuje stará patrová školní budova.

Obrázek 7: Zvon sv. Jiří, fotografie z r. 1946.

V roce 1667 byl nad kostelem a farností vyhlášen interdikt, tzv. klatba, což znamenalo, že do odvolání se zde nesměly sloužit mše svaté a ani udělovat žádné svátosti – křty, pohřby, svatby. Důvodem byla neposlušnost Moravičanských a neochota (ještě k robotě, po třicetileté válce, v době morových a válečných ran) stavět novou faru. Nakonec ale byla fara postavena v pozdně renesančním stylu.

V roce 1720 se stala neuvěřitelná věc. Do kostela během dne udeřil blesk, který usmrtil františkánského kněze z Moravské Třebové při bohoslužbě, právě křtil dítě šafáře z Červené Lhoty a na místě zemřel.

Obrázek 6: Josef Ignác Sadler (Seidler), Sv. Jan Nepomucký odmítá prozradit králi Václavu IV. zpovědní tajemství královny, kaple sv. Jana Nepomuckého, Moravičany.

Samotný kostel doplňuje výrazná čtvercová věž, zakončená v 18. století hispánským křížem. Věž byla bez bání, hranatá, pokrytá břidlicí. V roce 1869 byla původní střecha stržena a nahrazena hlavicí na hlavní věži, vznikla tak dnešní podoba střešního zakončení. Ve třetím patře zvonice jsou umístěny zvony. Nejstarší zvon sv. Jiří z roku 1573, byl spolu se dvěma z pozdější doby (zvon *Neposkvrněného početí Panny Marie* a *Zvon Svatého Jana Nepomuckého*) dne 16.5. 1942 Němci v rámci rekvizic odvezen na roztavení. Po válce byl však ve skladech v Praze objeven a na náklady pana Jiřího Martince opět dopraven do Moravičan. Zvon váží 13q. Znovu zavěšen byl 5.7. 1946.

HISTORIE A SOUČASNOST OBCE Moravičany

OSOBNOSTI:

Vladimír Gottwald, grafik, rytec

*1946

V současnosti je nejzajímavější žijící osobností sochař, rytec a malíř Vladimír Gottwald, který se narodil a žil v Moravičanech, vystudoval sochařskou školu a pracoval jako správce v mohelnickém muzeu. V roce 1980 emigroval s rodinou do Austrálie a stal se jedním ze dvou rytců a medailérů v královské mincovně ve městě Canberra na jihu Austrálie. Navrhl pamětní minci vydanou při příležitosti návštěvy královny Alžběty II. v Austrálii. Osobně se s královnou pozdravil a to hned dvakrát, v roce 2000 a v roce

Obrázek 1: Vladimír Gottwald v roce 2019.

Obrázek 2: V. Gottwald s královnou Alžbětou II., rok 2000.

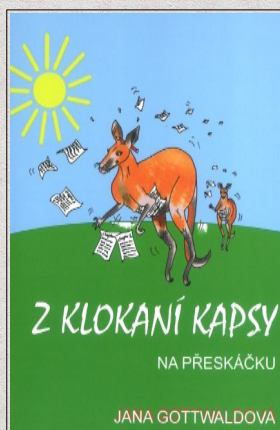
2006. Je také autorem návrhu na jednodolarovou minci z roku 1994. Je autorem i mnoha soch pro městské části. Na horkém kontinentu pracoval 22 let a nasbíral řadu ocenění. Umění celkově, hlavně malířství a fotografie, mu byly celý život velmi blízké. V roce 1990 absolvoval kurz grafiky a byl přijat do královské mincovny v Canbře. Zde získal mnoho uznání za svou píli a práci. V roce 1995 a v roce 2000 získal cenu za Nejlepší obchodní minci ve světové konkurenci.

Žena Vladimíra Gottwalda, Jana, je zase spisovatelkou. Jejím druhým literárním počinem je kniha povídek

Z klokaní kapsy, která půvabně a roztomile vypráví o rodinných australských dobrodružstvích.

Obrázek 3: ukázka grafik V. Gottwalda.

Obrázek 4: Mince k výročí návštěvy královny Alžběty II. v Austrálii - autor V. Gottwald

HISTORIE A SOUČASNOST OBCE Moravičany

OSOBNOSTI:

Karel Jílek, akademický malíř

1896 - 1983

Malíř, grafik, scénograf a profesor na Škole uměleckých řemesel v Brně se narodil 26. listopadu 1896 v Moravičanech. Vystudoval kresbu na České technice v Brně a AVU Praze u Maxe Švabinského. Jako mladík bojoval na ruské frontě v I. světové válce. Malířské studijní pobyty absolvoval v Drážďanech, Paříži, Jugoslávii, Itálii a Vídni. V díle je vidět romantická mytologie krajiny, figurální a portrétní tvorba. Při mnoha svých výstavách spolupracoval s významnými výtvarníky své doby. Kromě mnoha jiných ocenění získal v roce 1976 titul Zasloužilý umělec. Zemřel v Brně 18. listopadu 1983.

Obrázek 1: Karel Jílek

Člen uměleckých sdružení:

Sdružení výtvarných umělců moravských v Hodoníně (1932),

Skupina výtvarných umělců v Brně (1932),

Spolek výtvarných umělců Aleš (1939),

Blok výtvarných umělců země moravskoslezské (1945),

Svaz československých výtvarných umělců (1950) aj.

*Obrázek 2: Rodný dům
K. Jílka, nyní č.p. 132.*

*Obrázek 3: Políčko pod lesem,
60. léta, olej na plátně*

Obrázek 4: Žně, 1929, olej na plátně

HISTORIE A SOUČASNOST OBCE

Moravičany

Dříve požárníci, dnes hasiči.

Sbor dobrovolných hasičů v Moravičanech.

Požáry sužovaly lid odjakživa. Často neorganizovaná pomoc při požárech v obcích vedla obyvatele k založení spolků dobrovolných požárníků. Nejinak tomu bylo i v Moravičanech a Doubravici. Po požáru farní stodoly roku 1885 byl založen moravičanský Sbor dobrovolných hasičů. I pro ně byla prioritou hasičská stříkačka. Tady se udála krásná věc, na nový stroj se složili místní svépomocí - pomohla zdejší záložna peněžitým darem a složili se i sami členové – požárníci. Za 1375 zlatých pak zakoupili novou stříkačku. Sbor také zajistil nový

Hasičí technika na přelomu 19. a 20. století.

protipožární zdroj vody, studnu v centru obce. O deset let později sbor postavil vlastní požární zbrojnici. Do ní postupně přibyl dopravní vůz pro mužstvo (1902) a dvoukolová stříkačka (1908). Za zásluhy a členství byly ve sboru udělovány pamětní medaile. Samaritánská stráž byla u SDH zavedena již v roce 1923.

Samaritství v hasičských jednotkách

Samaritáni mají k hasičům a záchranářům blízko, vycházejí – jako oni – z velké humanistické myšlenky. Již dávno před vytvářením prvních samaritských oddílů hasiči při výkonu služby při požárech, povodních a při jiných pohromách přicházeli do styku s případy, že postižené bylo nutno předběžně ošetřit, případně rychle dopravit k lékaři či do nemocnice. V 19. století každý hasič amatérským způsobem v takovýchto případech vypomohl, jak uměl. Časem se stávalo, že někteří hasiči v poskytování první pomoci byli zručnější a věci lépe znali, takže těm byla ostatními hasiči takováto péče svěřována častěji než jiným, ačkoliv jinak nadále zůstávali řadovými hasiči jako ostaní. Pouze byli v ošetřování a poskytování první pomoci zručnější. Takto postupně se objevovali jedinci, později i skupiny hasičů, kteří vlastně samaritskou službu vykonávali, aniž samaritství existovalo. Takto vzniklý stav byl nakonec kodifikován formálním ustavováním samaritských oddílů v hasičských sborech. Vybraní jedinci si pak různými školeními, krátkodobými kursy a déletrvajícím prací zdokonalovali své znalosti a dovednosti v poskytování první pomoci.

Zdroj: web Fire history

Hasičské vybavení časem stárlo. V třicátých letech sbor pořídil motorovou stříkačku za 40 tisíc korun. Síla 35 koní pak hasila mnohem rychleji, což bylo více než žádoucí. V roce 1933 slavil sbor 50 let založení. Spolek u této příležitosti pořádal Župní slet hasičstva.

Po 50 let pomáhali Moravičanští hasit 66 požárů místních a přesporních. V roce 1942 přebrala nařízením státu majetek sboru obec a poválečné politické ustanovení velelo přejmenovat sbor na Svaz protipožární ochrany. V šedesátých letech se upravila zbrojnice a postavila sušící věž. Změnila se i vnitřní dispozice staré zbrojnice, byla zde nově místnost pro pohotovost a schůze, nově zazářila i fasáda s reliefním obrazem v omítce – mužem s pochodní.

Obraz vytvořil Jaroslav Kunsfeld. Později ze upravila i hasičská jímka u kaple sv. Floriána. Za celá léta trvání sboru se požárníci – hasiči účastnili mnoha dobrovolných pomocných a kulturních akcí.

Sami jich také mnoho organizovali – výlety, divadelní představení (do roku 1935), slety, plesy a zahradní slavnosti. V roce 1985 sbor slavil 100 let od založení. Budiž tedy sláva dobrovolnické činnosti a všem jejím členům díky za zásluhy a soudržnost v obci!

SDH Moravičany.

HISTORIE A SOUČASNOST OBCE

Moravičany

Sbor dobrovolných hasičů v Doubravici.

Obec Doubravice zakoupila před 115 lety, v roce 1903, dvoukolovou ruční stříkačku pro nezbytnou ochranu před požáry. V roce 1905 měl sbor 19 činných členů a 19 členů přispívajících. Peníze na činnost a vybavení získával hasičský sbor z příspěvků členů, které tehdy činily 2 koruny a z různých akcí, jako byly zahradní výlety, kateřinské zábavy a plesy.

Mimo výborových schůzí, valných hromad a pořádání společenských akcí probíhala pravidelná cvičení se stříkačkou, pochodová cvičení a nácviky signálů.

V roce 1909 bylo rozhodnuto o výstavbě nové požární zbrojnice. Při výstavbě byli nápomocni členové sboru,

za stavbu bylo zaplaceno 1 581 korun a 62 haléřů. Zbrojnice byla slavnostně otevřena 7. září 1913, o dvacet let později byla provedena přístavba zbrojnice za 7 tisíc korun a v této podobě slouží doubravickým hasičům dodnes. V roce 1931 byla předána i do Mitrovic ruční stříkačka a o rok později byla

i v Mitrovicích postavena zbrojnice. Hlavní činností sboru byla účast členů na hašení požárů, Doubravičtí hasiči zasahovali aktivně při všech větších požárech v Doubravici a okolí, jejich zásluhou nedocházelo k obrovským škodám. Za tuto činnost byli několikrát veřejně oceněni. Z velkých požárů v Doubravici byl významný požár sladovny v roce 1931, dva požáry mlýna, první v roce 1959 a další v roce 1967. Významná byla také pomoc doubravických hasičů při povodni v roce 1938. V průběhu let byl při hasičském sboru ustanoven ženský odbor.

Poprvé v roce 1937 s osmi členkami, které konaly činnost samaritánek.

V roce 1970 bylo ustanoveno soutěžní družstvo mužů, které v následujících letech dosahovalo výrazných úspěchů na požárních soutěžích. Činnost sboru byla zaměřena na prevenci, hasiči se také aktivně podíleli na rozvoji společenského života v obci, probíhalo opékání ryb, taneční zábavy, tradiční pochovávaní basy, dětské karnevaly. V devadesátých letech se zaktivizovalo družstvo v Mitrovicích a také pořádalo společenské akce pro obyvatele.

V posledních deseti letech se činnost doubravických dobrovolných hasičů ještě více zaktivizovala. Soutěžní družstvo se v kategorii veteránů pravidelně účastní soutěží v požárním sportu a řada pohárů vystavených na policích v požární zbrojnici dokládá, že se jim poměrně daří. Vybraní členové SDH Doubravice jsou zařazeni do zásahové jednotky pod hlavičkou SDH Moravičany, jejímž úkolem je prevence a pomoc při povodních.

Doubravický SDH nezaostává ani v kulturní oblasti, každoročně pořádá tradiční pochovávaní basy a následně dětský karneval. Podařilo se jim obnovit tradici májového setkání občanů pod názvem Májové kuropění.

V roce

2016 se sbor zúčastnil rozhlasové soutěže, pořádané olomouckým rozhlasem pod názvem Dobráci roku. V současné době má sbor 26 členů, při čemž nejstarší člen letos oslaví 86. narozeniny. Již po osmé pořádá sbor dobrovolných hasičů Doubravice pohárovou soutěž v požárním sportu v kategorii veteránů, která je ojedinělá tím, že požární útok je veden po zdolání vodní plochy na pramici. V této souvislosti je třeba jménem celého sboru poděkovat rodině Martinců za poskytnutí areálu Autoservisu Doubravice k pořádání této oblíbené soutěže.

Závěrem SDH Doubravice děkuje současnému

i předešlému zastupitelstvu obce Moravičany za příkladnou spolupráci a podporu sboru.

Petr Balcárek, starosta SDH

*Hasičské oslavy 115 let
založení sboru
v Doubravici v roce 2018.*

Sbor dobrovolných hasičů Moravičany oslavil 135. výročí od založení

*Výstava fotografií a pohárů SDH Moravičany
v roce 2020.*

**Sbor dobrovolných hasičů
Moravičany oslavil
135. výročí od založení
v sobotu
19. září 2020. Hasiči
připravili bohatý program,
jehož součástí byla zdařilá
výstava, ukázka záchranné
akce, prezentace hasičské**

**techniky na hřišti a zábavné odpoledne s hudební skupinou.
SDH patří poděkování za jejich připravenost a akceschopnost, kterou
již mnohokrát prokázali
při zdařilých zásazích jak v naší
obci, tak při pomoci v rámci kraje
i na jiných místech republiky.**

**Do dalších let jim přejeme
úspěšnou činnost a na druhé
straně si také přejeme, aby bylo
jejich náročných zásahů potřeba
co nejméně.**

SDH Moravičany.

***Rozlitá řeka Morava a opět obětavá pomoc hasičů
z Moravičan. Na pomoc vyjíždí i do ostatních
regionů.***

HISTORIE A SOUČASNOST OBCE

Moravičany

Mateřská škola v Moravičanech.

Mateřská škola v Moravičanech byla zřízena v roce 1948. Její sídlo bylo v budově tehdejšího obecního úřadu, kde se před otevřením uskutečnily stavební úpravy - hlavně sociálního zařízení. Do provozu byla uvedena 15. listopadu. Umístění školy nebylo po čase vhodné a školka byla přestěhována do staré vily továrníka Katochvíla, dnešní restaurace U Bodláka (Bodlak Pub). Poté byla v roce 1978 slavnostně otevřena úplně nová

účelová budova mateřské školy. Tato budova je umístěna do klidného prostředí mimo frekventovanou silnici s možností procházek do přírody a k nedaleké řece Třebůvce.

Škola prošla mnoha rekonstrukcemi. Proměnila se díky zateplení a výměně oken

Obrázek 2: Vstup do Mateřské školy v Moravičanech.

v moderní budovu, která vítá děti svojí krásnou zářivou barvou. Škola je dvoupodlažní, prostorná a obklopuje ji rozlehlá školní zahrada. Místo neplodících jabloní, které byly vyklučeny, je nyní osázena okrasnými keři, které zahradu zkrášlují a zároveň slouží proti prašnosti.

Listnaté stromy zase dělají dětem při jejich hře příjemný stín. Protože je zahrada dětmi využívána celoročně, bylo i zahradní zařízení, jako jsou skluzavka, průlezk, houpačky a hrací domeček, pořízeno nové. Děti mají také pro hry i pohybové vyžití k dispozici dvě

pískoviště a umělý kopec na bobování.

Ve školce jsou dvě třídy, které byly zmodernizovány a vybaveny vhodným dětským nábytkem. Každá třída je účelně zařízena dle věku a o děti se starají dvě plně kvalifikované učitelky a školní asistent.

Děti jsou vedeny nejen k výtvarným aktivitám, ale také k hudebnímu cítění, k jehož rozvoji slouží klavír, keyboard, kytara a dětské hudební nástroje.

Ke každé třídě přísluší účelně zařízená prostorná herna, moderně zrekonstruovaná umývárna s toaletami a šatnou dětí. Součástí školy je také školní jídelna, moderní a plně vybavená, která s kapacitou 140 jídel zajišťuje stravování pro mateřskou a základní školu a jejich zaměstnance.

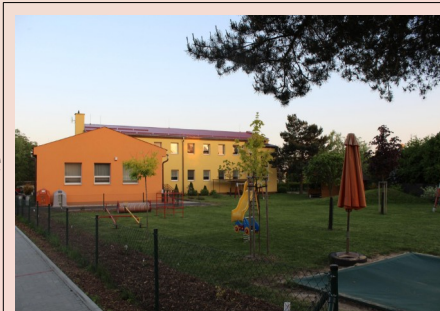
Na výzdobě školy se svými pracemi podílí samy děti.

Cílem vedení školy je, aby děti byly spokojené a šťastné. Chce je zaujmout a bavit tak, aby měly potřebu se k učení vracet, pokračovat v započaté činnosti a dále

ji rozvíjet a obohacovat. Děti zde nejsou pouhými příjemci, ale spolutvůrci. Vedení školy a další personál se snaží vytvořit pro děti a jejich rodiče přátelské prostředí, kde je podporována individualita dětí. Děkuje se za péči o ně!

Obrázek 1: Bývalá mateřská školka, dnešní Bodlak Pub.

Obrázek 3: Areál Mateřské školy v Moravičanech.

HISTORIE A SOUČASNOST OBCE

Moravičany

Škola – Stará škola

Obrázek 1: Kostel a škola - foto z pohlednice z r. 1900.

První zmínky o škole v Moravičanech pochází z roku 1625. Budova školy vzala pravděpodobně za své během švédských válek. Roku 1679 byla postavena škola nová. Na její výstavbě se podílely všechny přilehlé obce – Doubravice, Palonín, Řimice, Červená a Bílá Lhota, Hrabí a Obectov. Budova byla jednopodlažní a poměrně malá.

Jak bylo zvykem v jedné místnosti žil rektor s rodinou a zároveň zde probíhala výuka.

Návštěvnost školy probíhala v návaznosti na roční období, kdy děti musely v létě pomáhat na polích či robotovat s rodiči pro panstvo nebo místo rodičů plně zajistit hospodářství. V roce 1857 byla budova zvýšena o jedno patro a rozšířena. Vznikl tak prostor pro dvě třídy v prvním patře a důstojný byt pro učitele v přízemí.

Počet dětí koncem 19. století natolik vzrostl, že moravičanská školní budova nestačila na výuku. V Doubravici si roku 1894 postavili novou školu a část dětí z Moravičan chodila na výuku do tehdejší „boční“ budovy školy,

a to do č.p. 2, budovy dnešního obecního úřadu. Zde ze žáci učili až do roku 1946. Poté byly děti a třídy opět sloučeny

do staré školy. V roce 1966 byla v Moravičanech otevřena nová škola se třemi třídami. Okresní státní archiv vlastní fond, který obsahuje kroniku školy vedenou průběžně od roku 1947 do roku 1983, dvě fotoalba z let 1986-2001 a 26 ks fotografií.

Obrázek 2: Pohled na školu z r. 1950.

Obrázek 3: Opravená stará škola - současný stav.

Obrázek 4: Nová školní budova z r. 1966.

HISTORIE A SOUČASNOST OBCE

Moravičany

OSOBNOSTI:

František Kruš

26. 10. 1898 Leština – 14.1. 1944 Ochoz u Konice

Obrázek 1:
*František Kruš,
dobová kresba,
30. léta*

Vyrůstal v rodině pracovitěho podnikatele. Rodiče vlastnili hospodu a řeznictví. Vychodil základní školu v obci a měšťanskou pak v Bludově. Chtěl studovat dále, ale nutnost podpořit rodinu jej vedla jinam. Vyučil se řezníkem. V roce 1916 byl povolán do rakousko-uherské armády. Bojoval na východní frontě v Haliči. Zde jak známo byly boje nejtěžší. Bezprostředně po návratu vstoupil do nové československé armády, konkrétně do Pěšího pluku č. 3., odkud byl převelen k 9. Horskému praporu, kde dosáhl hodnosti svobodníka.

Po návratu z vojny se rozhodl přece jen studovat. Doplnil si vzdělání a stal se učitelem. Jako pedagog prošel školami v Lošticích, Pavlově

Obrázek 2: *Vojáci haličské fronty - ilustrační foto.*

a v Doubravici. Nakonec přijal místo v Moravičanech. Zde našel svou životní lásku a oporu, manželku Rudolfu, roz. Crhovou. Na okraji Moravičan spolu postavili dům. Byl osobou se silným pronárodním cítěním, a tak se neudála v obci akce bez jeho účasti. Byl členem a vzdělavatelem Sokola, pořádal pro místní přednášky, vedl divadelní orchestr – sám byl houslista. V období protektorátu se zasloužil o vyjmutí Moravičan z tzv. Třetího záboru (Moravičany měly patřit do Říšské župy - obce s více než polovinou německého obyvatelstva musely náležet do Sudet, tedy k Německé říši).

Tím na sebe upozornil. Gestapo sledovalo sokolské a národnostní spolky a probíhaly likvidační procesy. Skupina odbojářů kolem Františka Kruše provedla několik sabotáží spojených s nákladem na vlcích pro říši, dále distribuovali nelegální tisk a podařilo se jim shromáždit velké množství zbraní. Také pomáhali rodinám zatčených. Každá doba má své hrdiny, ale i zrádce. Dnes nevíme, kdo mladého Kruše udal. Gestapo přijelo krátce před Štědrým dnem roku 1939, Krušovi se ale podařilo lstí utéci. Schovával se po rodinách na Hané. Nakonec skončil pod jiným jménem v Ochozu u Konice a sloužil jako podomek na statku. Přijal jméno Josef Gronych a pomáhal i zde v odboji. Dokonce se párkrát tajně setkal i se ženou, když se vrátila z internačního tábora pro příbuzné zrádců. Skupina kolem Konice byla prozrazena a kompletně udána jakýmsi Josefem Fialou, který svým sobeckým a neuváženým chováním skupinu vyrazil a při výsleších udal více jak tři desítky lidí. Mezi nimi i Kruše Gronycha. Při zatýkání se podruhé podařilo lstí Krušovi utéct. Tentokrát ale zlou shodou náhod naběhl gestapu v lesích sám opět do pastí. Nechtěl být vyslýchán a naoko vojáky napadl a donutil je tak střílet. Zemřel hrdinně dvěma čelními ranami do trupu. František Kruš nepřihlížel nečinně porobě národa.

Pomohl a zaplatil za to životem.

Po válce byl na jeho počest pojmenován pochod - *Memoriál Františka Kruše a Rostislava Ambrože* (další významný odbojář). Čest jejich památce!

Obrázek 3: *Památník
v Moravičanech
padlým odbojářům.*

HISTORIE A SOUČASNOST OBCE

Moravičany

OSOBNOSTI:

Páter Jan Novák

farář, amatérský archeolog, kronikář, arcibiskupský rada

***1.3. 1909 – † 14.3. 1993**

Narodil se v obci Krásensko v Moravském Krasu. Pocházel z chudých poměrů. Ale již v dětství prokazoval mnohá nadání, jako například zájem o literaturu, historii, dokonce i maloval. Vystudoval teologii v Olomouci.

oslavná slova, je to moje zkušenost. Archeologické bádání mě přivedlo na tento katastr, a tím také nezbytně do centra vlastivědného dění, na faru. Vlídná tvář, milé slovo, to dalo základ našemu jednání. Z pouhého získání informací se vyvinulo třicetileté přátelství, kterému jen ubíhající věk odkrývá přímého kontaktu. Co to bylo večerů, když po práci na výzkumu pohřebiště na Dílečkách jsme zasedali k povídání, ke zkoumání běhu ve vzpomínkách i ze zážitků přítomnosti! Co jsme prošli hradisek, hradů a mohylníků, abychom se nad troskami minulosti potěšili přírodou, než bude sama v troskách! A tak se přede mnou odvíjel život minulý i přítomný jeho osobnosti, která ke svému duchovnímu poslání připojila i zkoumání dějin své obce.

Obrázek 1: Autorské vyznání Moravičanům pátera Jana Nováka v jeho kronice.

Ve veřejně prospěšné činnosti zase pomáhal lidem najít si možnost osobního životního uspokojení. Byl členem spolku zahrádkářů, včelařů, pracoval s ochotníky v divadle a stal se členem Červeného kříže.

Všechny tyto funkce, včetně té hlavní, post faráře, dokazují jeho nesmírnou lásku k člověku a kraji. Jeho výčet služeb ale nekončí.

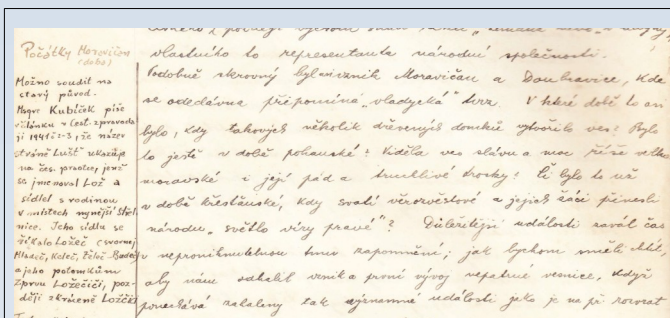
K jeho velké cti je také nutno přidat záchranu obecních dokumentů a psaní kroniky. Dále pak pomáhal v 50. a 60. letech 20. století při archeologických výzkumech. Ty na území Moravičan prováděl pod vedením PhDr. Jindry Nekvasila i spolu s dalšími - Josef Horký, Jiří Adamec, Rudolf Fišar a Rudolf Tichý. Tito všichni se stali panu faráři také životními přáteli. Rozsáhlé výzkumy probíhaly v těchto lokalitách: Hliník, Dílečky, Dlouhé Dílečky, Kouřilka (Mitrovce), kostel sv. Jiří, Záhumení a na březích řek Třebůvky a Moravy.

Jak sám po celá léta tvrdil, byl mu kraj moravičanský souzen a byl tomu nesmírně rád.

Po vysvěcení se stává v Moravičanech kaplanem v roce 1946 farářem. Jeho osobnost byla velkou oporou pro věřící v obci a blízkém okolí. V temném období 50. let, ač sám často perzekvován, našel si cestu osobních mravních zásad a byl lidem příkladem.

Obrázek 2: Farář Jan Novák, 60. léta.

Obrázek 3: Ukázka rukopisu Jana Nováka.

Dokážete si jistě představit tu mravenčí práci a neskutečnou píli, kterou musel vynaložit. Nálezy měřil, čísloval a ukládal ve *Vlastivědné jizbě* na faře, kterou sám založil. Nálezy se pak staly základem nádherné sbírky o pravěku, později převezené do muzea v Mohelnici.

Děkujeme pane faráři za tuto službu obci a vlasti!

HISTORIE A SOUČASNOST OBCE

Moravičany

Obec Doubravice

Vesnice leží v krásné krajině odpradávná zvané Doubrava (les s významným zastoupením dubů) a po ní má také jméno.

Vlívá se zde jižní rameno říčky Třebůvky do mýtické řeky Moravy. Archeologické osídlení souvisí s blízkými Moravičany, neboť také potvrzuje trvalé osídlení od 10. století. Archeologické vykopávky mezi Moravičany a Doubravici dokládají i pobyt staršího osídlení - Keltů, Germánů a Slovanů. Hlavní budovou v obci byla odpradávná

tvrz s dvorcem. Původně byla na jiném místě zvaném Prchlov, později byla postavená větší tvrz a ta se nachází dodnes ve středu obce.

Doubrava u Moravičan.

První zmínky o obci jsou z roku 1235. Zmiňovaný je jistý Holač z Doubravice jako majitel vsi na jedné listině pro Hradisko u Olomouce. Další zmínka z roku 1293, tato je ale nejistá (mohlo jít o Doubravice nad Svitavou). Ve 14. století patří Doubravice pánům z Vildenberka a Búzova (Bouzova). Od těchto časů se také často Doubravice dělila mezi dva pány, např. Habarta ze Sulejovic s dalším doloženým pánem na Doubravici, Hynkem z Rokytнице (1448), členem významného moravského rodu. Dále jsou zmiňováni majitelé - vladykové Bítovští ze Slavíkovíc - Michal Bítovský na Doubravici a Bílé Lhotě (1531) a Václav Záviš Bítovský (cca 1550), syn Michala, Jan Záviš Bítovský (1570), dále jeho dědicové Hynek a Václav, ti dleli na Doubravici vespolek a oba zde také zemřeli (1598).

Oblíbený Václav zemřel v 31 letech, krátce po svém synkovi a oba mají náhrobek v moravičanském kostele.

Tvrz Doubravice

Doubravice byla velmi důležitým místem pro hospodaření dalšího rodu - Slavíkovců.

Jejich potomci žili

na Moravě celá staletí a stali se slavnými rytíři. Poslední z rodu, vdova Anna, prodala tvrz a dvůr Kateřině Lvové z Rožmitálu. V 15. století patřila Doubravice znovu i dalšímu pánu, Václavu z Doubravice. Zkrátka obec byla hospodářsky tak významná, že byla rozdělena plošně mezi dva majitele a ne jednou. V 16. století těžili z úrodné

Doubravy i páni Tunklové ze Zábřehu a Brníčka.

Roku 1642 byla ves „důkladně vypleněna“ švédskými vojáky. Obec byla naprosto zdecimovaná a uváděna jako „zkažená“. Majitelé - páni z Rožmitálu, nedokázali ze vsi těžit a ani ji pozdvihnout a odvádět daně. Obec pak měnila často majitele. Roku 1669 věnovala tvrz ze soukromých rukou Matylda Pachtová z Rájova kartuziánskému klášteru. Řád v obci postavil jakýsi pseudozámek - tvrz, který však sloužil k hospodářským účelům. Dále přikoupili dvorec Krčmy a obec Pavlov a Radnici. Centrem panství byla doubravická tvrz.

Po zrušení klášterů za Josefa II. přebírá budovu tvz. Náboženský fond. Ten obec a tvrz prodává roku 1782 lankraběti z Fürstenberku.

Obec měla ve znaku dvě ryby, odkaz na to, čím byla mimo jiné ves významná. Rybníkem a bohatstvím z něj pro své pány. Také zde byla sladovna, mlýn (zmiňován již v 15. st.) a pivovar. Roku 1814 i palírna, hostinec a výše položený kamenolom. V letech 1873 a 1881 vypukly v obci požáry. Při prvním shořelo 10 chalup a při druhém 34 i s mlýnem a částí Prchlov.

Obec Doubravice

Roku 1848 patří tvrz stále rodu Fürstenberků, konkrétně kardinálu a olomouckému arcibiskupu Bedřichu z Fürstenberku a ten ji prodává Katolickému podpůrnému spolku při olomoucké arcidiecézi.

Kovárna v Doubravici
s podloubím čp. 36.

V dalších desetiletích jsou majitelem páni ze Žádlovic.

Dne 10. října 1869 byla na tvrzi zahájena výuka. Otevřela se zde Vyšší hospodářská a průmyslová oboujazyčná škola (rozuměj německá a česká). Po celých deset let však zde byly námitky k výuce, k chování studentů a učitelů k místním obyvatelům.

Ti nechtěli trpět nutné požadavky školy na obec. Nebyla zde podpora ani ze strany majitelů tvrže, chyběly peníze.

Co do náplně školy a vyučovaných předmětů, dala se však úroveň srovnat se školami v zahraničí či velkých městech. Škola byla přesto po čase zrušena.

20. století započalo ve znamení agrárníků,

co by politického směru. Nábožensky zde působila českobratrská církev, ta měla v obci velké zastání. Nejlépe

vystihl dobu pater Jan Novák ve své kronice o Doubravici: „... 1914 – 1916 mobilizace, vojenské přehlídky, mrtví, zajatí, nezvěstní, propuštění, výživa obyvatelstva, maximální ceny, dobročinné akce pro válečné účely...“. Vzpomínku na padlé připomíná pomník v obci. Obdobný scénář se opakoval i na konci 2. světové války. Doubravice byla

v protektorátu začleněna do tzv. Sudet, okres Litovel.

V roce 1948 bylo vše znárodněno. V tvrzi od roku 1957 sídlilo JZD. Bývalý mlýn sloužil jako výroba krmiv. Dodnes

se zdá, jakoby tvrz na své nejlepší časy teprve čekala. Působí jakýmsi „vláčilovským dojmem“ a zaslouží si právem svou rozlehlostí jistě zamyšlení, co s tak mimořádnou stavbou se silným geniem loci v krajině dál.

Významné památky v obci jsou dále: kovárna s podloubím čp. 36, představuje empírovou lidovou architekturu z 1. poloviny 19. století. V centru vsi stojí socha sv. Jana Nepomuckého - sochařská práce z roku 1773 olomouckého sochaře Jana Michaela Scherhaufa. Smírčí kříž, památka krvavého zločinu, je z 16. století a stojí při výjezdu z obce na jih.

Povodně a jejich pustošivá síla
v Mitrovicích v roce 1997.

Osada Mitrovice

V roce 1778 vzniká při zrušeném doubravickém dvoru osada Mitrovice. Pravděpodobně na dně vysušeného rybníka. Název nese

po žádlovickém pánu, hraběti Janu Křtiteli

Mitrovském. Nechal sem z Olomouce převézt sochu svého patrona - sv. Jana Křtitele. Sochu

z roku 1733 vytvořil přední český barokní sochař

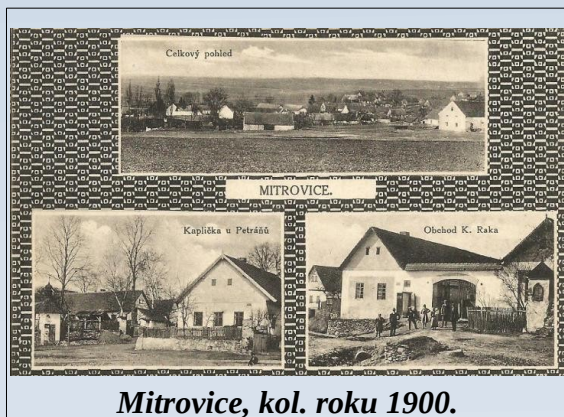
Ondřej Zahner (učitele Jana Michaela

Scherhaufa). O padesát let později, roku 1834, má osada 20 domů a 122 obyvatel. V roce 1900 měli

Mitrovice 24 domů a 104 obyvatel. Jistě silným zážitkem byl pro obyvatele rok 1942, kdy po atentátu na Heydricha byla celá ves prohledávána příslušníky SS. Neví se z jakého

důvodu, nicméně dle surového chování vojáků se muselo jednat o udání spojené s atentátem a hledanými osobami. K Moravičanům byla osada administrativně připojena roku 1976.

V roce 1997 zasáhla obec pustošivá povodeň.

Mitrovice, kol. roku 1900.

HISTORIE A SOUČASNOST OBCE

Moravičany

Podle lidové pověsti tvořily počátek Moravičan domky rybářů na Záhumení, kteří v Moravě lovíli ("čanili") a tak dostala vzniklá ves název „Moravičany.

Významná obec Moarvičany, se stala součástí historie celého regionu. Můžeme říci, že centrem kraje byla již v pravěku. Na důležitou a strategickou polohu místa navázala vrchnost a byla pro mnoho rodů významným hospodářským bodem. Silná a zdravá je taky krajina v okolí. Úrodná pole a bohaté lesy na dřevo kolem Moravy byly a jsou příčinou mnoha podnikavých kroků lidí z kraje i z dálky. Závěr Hané, kde krajina kolem Moravičan skoro končí, má zvláštní duchovní sílu. Jistě jste si všimli, jak poutavá jsou místa kolem božích muk všude v krajině, jak kostelní věže lákají pod svou ochranu, jak bohaté jsou návsi, jak příjemní tu jsou lidé.

Moravičany dnes žijí v úctě ke své bohaté historii a ke svým občanům. Obec tepe prostým a přeci neotřelým způsobem a to díky lidem, kteří zde žijí. Pořádají se zde zahradní slavnosti, seniorská odpoledne, výstavy, přednášky. Obec se zúčastňuje soutěží a pravidelně se podílí na akcích mikroregionu Mohelnicka. Žijí zde lidé, kteří tvoří, byť amatérsky ve své malé obci autorské umění, jako malířka Jitka Finsterlová – Mlčochová nebo Jaroslav Pokorný – fotograf. Vyjímečný mladík Tomáš Adamec, zakladatel Moravičanského okrašlovacího spolku a aktér mnoha místních společenských akcí. Obec žije s regionem, pravidelně jedná s okolními obcemi a krajskou správou o veškerém dění. Současná správa obce má zájem o kulturní život a pokouší se místním nabízet různá témata občanského využití.

Já děkuji za příležitost zpracovat tuto výstavu pro vás všechny. Děkuji za laskavé vedení při studiu historie obce paní Naděždě Pytlíčkové a panu Antonínovi Pospíšilovi. Bylo mi ctí se přesvědčit, že lidé jsou u nás vřelí a otevření! Děkuji za výstavu!

kurátor, Ivana Mertová Pobucká

*Živá Velikonoční křížová cesta v Moravičanech,
foto Vladimír Janek.*

*Moravičanská lípa na návsi se
umístila v anketě Strom roku
2018 na 4. místě.*

*Jarní hrušeň na moravičanské
návsi.*

HISTORIE A SOUČASNOST OBCE

Moravičany

Moravičanské okrašlovací spolek

Spolek vznikl z neformálního setkávání občanů, kterým nebyla lhostejná moravičanská náves.

Ta měla projít razantní obnovou. Touha zachovat ráz hanácké návsi, dala dohromady obyvatele s podobným smýšlením.

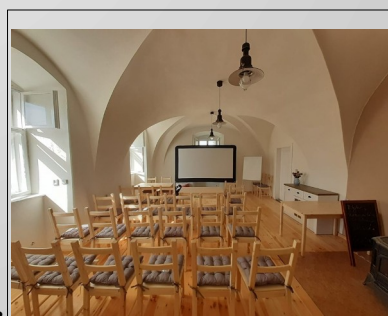
Zakládající členové
okrašlovacího spolku.

Z této iniciativy, kterou zastupovali Martin Hohn, Michal Kvapil, Tomáš Adamec, Ing. Jaroslav Kunstfeld ml., Ph.D., Ing. Irena Šinclová, Helena Homoláková, Aleš Weidinger, Bc. Jiří Plaňava, pak po čase vzešla další iniciativa, tentokrát jako oficiální uskupení s názvem Moravičanské okrašlovací spolek (zakládající členové Michal Kvapil, Aleš Weidinger, Jiří Plaňava, Tomáš Adamec – předseda).

Spojení se snaží oživit zaprášené venkovské vztahy, ukazuje, jak se může člověk skutečně podílet na životě ve své obci a ne jen pasivně přihlížet. Spolek nabízí řadu aktivit pro občana se zájmem o kulturu, dění v obci, ekologii, přírodu a řemeslo. Za více jak dva roky sdružení dokázalo, že sen se dá uskutečnit, že výzvy se mohou podařit a že sousedské potkávání má velkou cenu.

Níže jejich motto:

„Jsme dobrovolnická nezisková organizace založená v říjnu 2019. Sídlem spolku je Komunitní centrum Beseda v Moravičanech. Naše činnost je rozmanitá, zakládáme si na zdravém selském rozumu, patriotismu a vlastenectví. Dobrovolnictví zahrnuje organizaci akcí pro veřejnost, přednášek, vzdělávacích programů, projekcí a brigád. Tvoříme pro všechny generace. Působíme v komunitním centru a v přilehlých zahradách. Naším cílem je otevřít tyto prostory a nabídnout lidem kousek živého venkovského ráje uprostřed rychlého a komerčního světa. Pracujeme pro radost a pro své nejbližší okolí. Přidejte se k nám...“.

Komunitní centrum Beseda.